

Коронавирусдин инфекция (COVID-19) гъунин ва ам чукунин виллик пад къунин мураддалди Дагъустан Республикадин мулкунал 2020-йисан 17-мартдилай 10-апрелдилай 50 касдилай гзафбуру иштиракзавай мярекатар кыле тухун вахтуналди акъвазарнава. Школьникризни студентриз 3 гъафтедин карантиндин каникулар ганва. Абурувай дистанционный къайдада келелз жеда.

Алай вахтунда Дагъустанда инсанрик коронавирус акатай са душъушни хъанвач. Гъакни къуншидал алай Чечняда ва Ингушетиядани чпик инфекция акатнавайбуру авач. Риктел хкин, коронавирусдин пандемиядин виллик пад къун патал гъар са касди михъивилин шартлар келелз амал авун важибду я. Коронавирусдин инфекциядихъ галаз алакьалу вири месэлайрай квевай РД-дин Минздравдиз телефондай 8 (8722) 67-15-99-нумрадиз зенг авунади хабар къыз жеда.

1928-йисалай акъатзава

№12 (8721) арбе

12+

ЩИШИ ДУШНЯ

25-март, 2020-йис.

Газет гъафтеда садра акъатзава.

Къимет 10 манат

РЕСПУБЛИКА ДАГЕСТАН
АДМИНИСТРАЦИЯ МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
«АХТЫНСКИЙ РАЙОН»

16.03.2020 г.

№84

с.Ахты

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Об утверждении плана мероприятий по предупреждению завоза и распространения новой коронавирусной инфекции на территории МР «Ахтынский район»

В целях обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия детского населения, руководствуясь письмом Федеральной службы по надзору в сфере защиты прав потребителей и благополучия человека от 13.03.2020г. №02/4 146-2020-23, а также координации действий по проведению комплекса мероприятий, направленных на предупреждение завоза и распространения новой коронавирусной инфекции на территории МР «Ахтынский район» - **постановляю:**

1. Утвердить план мероприятий по предупреждению завоза и распространения новой коронавирусной инфекции на территории МР «Ахтынский район».

2. Рекомендовать руководителям образовательных учреждений, принять все необходимые меры, обеспечивающие выполнение данного плана.

3. Разместить настоящее постановление на официальном сайте МР «Ахтынский район».

4. Контроль за выполнением настоящего постановления возложить на начальника районного управления образования А.Гаджиева.

Врио главы МР «Ахтынский район»

М.Х.ГАНИЕВ

С планом мероприятий по предупреждению завоза и распространения коронавирусной инфекции на территории МР «Ахтынский район» можно ознакомиться на сайте райадминистрации.

ОБЩЕСТВЕННЫЙ ТУЪНРИН КАРХАНАЙРА АГЪАЛИЯР КОРОНАВИРУСДИКАЙ ХУЪДАЙ СЕРЕНЖЕМАР

Дагъустан Республикадин карчивилин ва инвестициярин рекъяй агентстводи алишверишдин ва общественный туюнрин карханайра агъалияр коронавирускай хуъдай серенжемар къабулунин гъакъиндай 2020-йисан 16-мартдиз Россиядин Минпромторгди рекъе тунвай ЕВ-17561/15-нумрадин чарчихъ галаз къадайвал, агъалияр общественный туюнрин карханайра коронавирускай хуънин рекъяй виллик пад къадай серенжемар къабулнава. Агъадихъ чна абур къу фикридиз теклифзава:

1. Столар, стулар ва маса тадаракар атанвайбурун арада са метрдилай тимил тушиз мензил амукун патал эцигун таъминарин;

2. Иманриз къуллугъзавай залдиз абуроз анжах гъилер запундалди чухъвейдалай ва ахпа дезинфекциядин такъатралди гъялайдалай къуллукъ къведай ихтияр гун;

3. Общественный туюнрин карханайриз къевзайбурук садакай масадак акатдай азарар квани ва я квачни чирин ва азарлу ксар инсанриз къуллугъзавай залриз атунин виллик пад къан;

4. Къейднавай серенжемар тамарунин мураддалди, гъакни садакай масадак акатдай азаррин лишанар авай, бедендин температура хкаж хъанвай ксар, эхиримжи къве гъафтедин вахтунда коронавирус гзаф чкъанвай уълквейрай хтанвайбуру къвалахунин виллик пад къунин мураддалди къейднавай серенжемар тамарунин рекъяй персоналдихъ галаз къвалах гужлу ийин;

5. Чпин яшар 60 йисалай гзаф тир ксариз общественный туюнрин карханайриз фин тавун патал къетин меслят гун;

6. Дараматар ва тадаракар де-

зинфекция авунин рекъяй Роспотребнадзордин теклифар ва къалурунар тамарин;

7. Роспотребнадзордин теклифарихъ ва къалурунихъ галаз къадайвал, санитарный серенжемар таъминарин, гъа жергедай яз, атанвайбурун гъилер гзаф хкъазвай чкаяр – ракаррин ручкаяр, столар, стулар дезинфекциядин къаришмадалди вахт-вахтундалди михъин;

8. Атанвайбурун учирар жезмай къван тимилярун патал къвалах тешкилин. Мушгерияр чпин арада агъа къан са метрдин мензил тунин гереквили гъакъиндай датлана хабардар ийин;

9. Алишверишдин залда виридалайни гзаф игътияж авай товарар датлана хъун таъминарин. Абурун игътияж артух хъайи душъушда къейднавай товарар алишверишдин залдин къацпарал эцигин;

10. Виридалайни гзаф игътияж авай товарин запасар таъминарин. И вахтунда алишверишдин тешкилатрихъ авай тежриба, чкадин шартлар, федеральный ва чкадин властрин теклифар гъисаба къан. Къвалах планламышун ва муштерияр товарралди ара атунар авачиз таъминарун патал абур рекъе твазвайбурухъ галаз къвалах гужлу ийин;

11. Алишверишдин сетри ва маса тешкилатри муштерияривай заказар дистанционный жуьреда къачунин месэладиз килигин.

ВИРИ МУМКИНВИЛЕР ИШЛЕМИШЗАВА

Алай йисан 3-мартдиз райондин активдин нубатдин совещанидал культурадин Управленидин (МКУ УКСМПваТ) спортдин, жегъилрин политикадин ва туризмдин рекъяй отделдин къилин пешекар Сократ Муртазалиева 2019-йисуз къиле тухвай къвалахдиз талукъ месэладай авур гъахъ-гъисаб (куьруь авуна гузва).

«Ахцегъ район» МР-дин территорияда физический культура, массовый спорт виллик тухун патал шартлар таъминарун ва официальный спортдин, культурадинни массовый маса серенжемар къиле тухунин рекъяй чкадин метлебдин месэлар гъялуни мураддалди отделди агъадихъ галай терефриз къетлен фикир гузвай:

1. «2015-2020-йисар патал физический культура ва спорт виллик тухун» муниципальный программа къилиз акъудун;

2. Ахцегъ райондин агъалиярин гъар жуьре къатарин арада физический культура, спорт ва умуьрдин сагълам къайда машгур авун;

3. Физкультурадин ва гъар жуьре культурадинни массовый муниципальный серенжемар къиле тухун, гъакни агъалияр яшамиз жезвай чкайра физкультурадинни спортдин къвалах тешкилун.

2019-йисуз Ахцегъ районда чи отделди пландин бинедаллаз спортдин ва жегъилрин политикадин рекъяй 60 далай артух серенжемар тешкилна ва къиле тухвана. Имни 2018-йисан рекъемдилай гзаф я. Гъелбетда, акъажунрин, конкурслин ва виригинайрин вири гъалибчириз кубокар, къиметлу пишкешар ва талукъ тир дережайрин дипломар гузвай. Бязи серенжемар абурин вири иштиракчириз пишкешар гана. Алаатай йисуз Ахцегъ райондин спортсменри ва хъанвай командалари чи республикада къиле тухузвай спортдин хейлин серенжемар иштиракна.

Райондин спортсменрин виридалайни метлебу агалкъунар къейд авун кутугнава. ИкI, 2019-йисуз А.Гъаниеван тварунихъ галай ДЮСШ-дин азаддиз къуршахар къунай тренер Фейруз Садыхован къве ученикдикай – Бултан Абдуризаевакай ва Тимураз Агъмадовакай Кострома шегъерда къиле фейи азаддиз къуршахар къунай турнирдин гъалибчиар хъана. 2-нумрадин

ДЮСШ-дин къезил атлетикадай тренер Абдурагъим Палчаеван ученицаяр тир Карина Палчаевадин ва Арина Гудаевадин гъамишан агалкъунри шадарзава. И къве спортсменкадини Прохладный шегъерда къезил атлетикадай ЮФО-СКФО-дин къвенкъевичвал патал къиле тухвай акъажунра 2-чкаяр ва Краснодар шегъерда тухвай Вирироссиядин турнирда 1-чкаяр къуна. Къезил атлетикадай райондин саднавай командала районрин арада РД-дин Къилин Кубок патал акъажунра 1-чка къуна.

Чи армрестлерин агалкъунарни дикъет гуниз лайихлу я. Армрестлингдай тренер Исамедин Шагъэмирован 3 ученикдикай – Шагъбала Шагъэмировакай, Мадер Крымовакай ва Давид Ризвановакай РД-дин къвенкъевичвал патал акъажунра гъалибчиар хъана, абурукай къведа лагъайтIа, Чехов шегъерда тухвай чаплапатан гъилин армрестлингдин рекъяй Россиядин акъажунра 1-чка къуна. Чпикай алаатай йисуз дуьньядин чемпионар хъайи чи районгъалияр тир Жабраил Гъажиеван (азаддиз къуршахар къунай) ва Анвар Аллагъарован (греко-римский жуьреда къуршахар къунай) агалкъунарни къейд тавуна жедач.

Алаатай йисуз «Зегъметдиз ва оборонадиз гъазур я» (ГТО) твар алай Вирироссиядин физкультурадинни спортдин комплекс гележегда мадни виллик тухунин рекъяйни еке къвалах тешкилна. 2019-йисан гатфарихъ ва зулухъ ГТО-дин нормативар 796 касди вахкана. Алаатай йисуз жегъилрин политикадин хиле къиле тухвай къвалахни къейд авун кутугнава. ИкI, жегъилрин парламентдин председател Рустам Шакирова чи республикадин векил яз сифте сеферда Алтайский крайда къиле тухвай «Алтай – 2019» форумда иштиракна. Отделдин кар алай пешекар Айвар Насирова Московский областда «Манайрин территория» твар алай жегъилрин

образованидин виридалайни чехи форумрикай сада иштиракна.

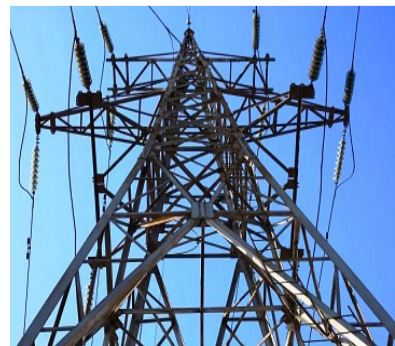
Алаатай йисан эхирда Ахцегъ райондин волонтерин жергеяра 100 далай гзаф жегъилар авай. Имни алаатай йисарин рекъемдилай хейлин гзаф я. Районда къиле тухвай серенжемерикай яз пейнтболдай турнир, интеллектдиз талукъ тир квест ва «Жуван къугъун» телевизордин къугъуниз ухшамизди къейд ийиз жеда. Идалайни гъейри, Ахцегъ райондин прокурордин заместителдиз теклифуналди, коррупциядиз, терроризмдиз ва наркотикриз акси месэлайрай элквейе столар тешкилна, гъакни жегъилар волонтерилин къвалахдиз желбуни рекъяй умуми образованидин идарайриз фена.

Жегъилриз ватанпересвилин тербия гуниз мураддалди райондин аскервилини спортдин акъажунар, аскервилини ватанпересвилин манийрин конкурсар, интеллектдиз талукъ викторинаяр ва акцияр къиле тухузва. Ингъе абур: «Гъалибвиллин сирень», «Гъалибвиллин тар», «Зун дагъустанви, зун россияви я», «Георгиевский ленточка» ва масабур. Къейдин, Ахцегъ райондин агъали, къилепатан территориальный округдин гъалибчи Мугъаммад Мурадова («Зав вун къанда, Россия!») ватанпересвилин манийрин конкурслин республикадин паюна 3-чка къуна.

Алаатай йисуз Ахцегъ райондин территорияда саналди тир къуватралди туриствилин навигациядин 12 лишан эцигна: 1. Ахцегърин гъамамар; 2. Ахцегърин мисклин; 3. Ахцегърин къеле; 4. Ахцегърин край чирдай музей; 5. Тагъ алай «Джорж ва Дебернарди» муьгъ; 6. Уста Идрисан муьгъ; 7. Обелиск; 8. В.Эмирован тварунихъ галай парк; 9. Хуьруьгъ Пагъиран тварунихъ галай парк; 10. Килигдай майдан; 11. Автовокзал; 12. «Самур» мугъманхана. Спортдин, жегъилрин политикадин ва туризмдин отделди районда къиле тухузвай вири серенжемерин гъакъиндай делилар чкадин «Щийи дуьнья» газетда чапзава, МКУ «УКСМПваТ»-дин официальный сайтда ва социальный сетрин чинра твазва.

ЭЛЕКТРОЭНЕРГИЯ ГЪАСИЛУН АРТУХ ХЪАНВА

Дагъустандин электростанцияри къве вацран вахтунда электроэнергия гъасилун 5,3 процентдин артухарнава. Ам ишлемишун лагъайтIа, 4 процентдин хкаж хъанва. «СО ЕЭС» ОАО-дин филиалдин делилралди, алай йисан 2 вацран къене республикадин электростанцияри 634,2 миллион киловатт электроэнергия гъасилна. Имни алаатай йисан талукъ тир девирдив гекъигаыла 5,3 про-

центдин гзаф я.

Гъа са вахтунда регионда электроэнергия ишлемишун хкаж хъана ва ада 1,4 миллиард киловатт тешкилна. Имни алаатай йисан негъадиллай 4 процентдин гзаф я. Тек са февралдиз электроэнергия гъасилуни ва ишлемишуну 360,4 миллион киловатт ва 685,5 миллион киловатт тешкилна. Имни, талукъ тиввал, алаатай йисан негъадиллай 25,6 ва 5,9 процентдин гзаф я.

ЧЕХИ ГЪАЛИБВИЛИН 75 ЙИСАЗ ТАЛУКЪ ЯЗ

Гъурметлу районгълияр, 75 йис вилик «Дагъустандин правда» газетда (№ 12 (6793), 17.01.1945-йис.) чапнавай и макъала чна агъадихъ гъа авайвал гузва. Низ хеуси архивра райондикай куьгъне материалар, шикилар аватла газетдин редакциядиз гъун теклифзава. Чна абур вири халкъдиз раижда.

ПИСЬМО С НЕМЕЦКОЙ ЗЕМЛИ

Т.З.ЗАГИРОВ,
трижды орденносец,
гвардии капитан

Горячий привет коммунистам, комсомольцам, беспартийным большевикам, рабочим и колхозникам Дагестанской Автономной Советской Социалистической республики от вашего земляка, гвардии капитана Загирова Тагира Загировича. Я - сын дагестанского народа, лезгин, из с.Хкем Ахтынского района. С 22 июня 1941 года сражаюсь против фашистских палачей.

Борясь с немецкими извергами, не щадя своей жизни во имя нашей славной Родины, я пролил немало крови, был четыре раза ранен. Несмотря на это, я без устали сражался за каждую пядь родной земли. Кровь я свою пролил не даром. Мы очистили нашу священную землю от немецкой нечисти и вступили в логово кровавого фашистского зверя.

Правительство наградило меня тремя орденами: Красного Знамени, Отечественной войны I и II степеней. Мною получено лично от товарища Сталина две благодарности - за освобождение Севастополя и советской Прибалтики. Я получил звание капитана

и команду сейчас батальоном.

Выполняя приказ вождя народов товарища Сталина - очистить нашу родную землю от врагов и полностью разгромить немецких захватчиков, я прошел путь с наступательными боями от Северного Кавказа до Восточной Пруссии. Сейчас бью фашистских гадов в их собственном логове на проклятой немецкой земле.

Узнав из письма о внесении трудящимися Дагестана своих сбережений в фонд обороны Красной Армии и о хозяйственных успехах в области развития животноводства и полеводства, даю клятву родному Дагестану и нашей советской Родине, что я не пожалю ни сил, ни самой жизни для достижения полной победы над врагом. Недалек тот час, когда наша героическая Красная Армия водрузит знамя победы над Берлином.

Мои вам пожелания - добиваться еще больших успехов в работе, особенно в подготовке и проведении весеннего сева, зимовки скота. Я надеюсь, что Дагестанская республика будет и в дальнейшем занимать одно из почетных мест среди республик нашей великой Родины.

КЪАЙГЪУСУЗВАЛ БАГЪИШЛАМИШДАЧ

Статистикадин делири тестикъарзавайвал, республикада Тебии газ хатасуздаказ ишлемишунин жигъетдай авай гъалар разивал ийиз жедайбуру туш. Анжах алай йисан январь-февраль варцара бедбахтвиллин 18 дуьшуьш арадал атанва, абурун нетижада 40 касдиз зарар ганва.

«Эхиримжи дуьшуьш 15-февралдиз Махачкъалада хъана - къве мертебадин къвале газ хъиткъинна, нетижада 53 йисан яшда авай дишегълидал залан хирер хъана. Бахтунни гъана, къвали цай къунач, тахъайтла, мусибатдин гъалар арадал атул мумкин тир. Гъар гъикI ятлани, са карякъин я - газдин хатасузвиллин месэладив агъалияр къайгъусузвилелди эгечIзава. Инсанри фикирзава хъи, «газ» гафунихъ галаз алакълу вири месэляр газовикрин жавабдарвилек ква. Гъа са вахтунда хатасузвиллин къайдаяр вири ксариз талукъ я», - къейдзава «Газпром газораспределение Дагестан» ООО-дин исполнительный директор Ризван Гъазимегъамедова.

ЦИЙИ ПРОГРАММА ТЕСТИКЪАРНАВА

Республикадин Гъукуматдин къарардалди Дагъустанда дагълух территорияр экономикадин ва яшайишдин рекъай вилик тухунин цийи госпрограмма тестикъарнава. Ам 2020-2024-йисара уьмуьрдиз кечирмишда. Къейднавай программа къиле тухуниз I миллиардни I18 миллион манат пул чара авун фикирдиз къачунва. 2024-йисуз чи республикада хуьруьн майишатдин продукция гъасилун хейлин хкаж жеда. И хиле къвалахдай 225 цийи чка арадал къведа. АПК-дин къурулушдик квай майишатра ва карханайра къаллугъчийрив исятда вацра 23,4 агъзур манат пул агакъзаватла, 2025-йисуз адан къадарди 31,3 агъзур манат тешкилда.

ПИРЕРАЛ СИЯГЪАТ

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Ширер, зияратар - ибур пак, эвлия ксарин, шагъидрин, диндин алмирин сурар ва я гъахтын дережалу ксарихъ галаз алакълу чкаяр я. Аллагъ-тааладиз мукъва, чпин дуьа къабулдай ксарин гъурметдай Аллагъ рази хъайи ксари ахтын чкайрал гъумбетар эцигъзава, абур пак зияратриз элкъуьрнава. Гъабурун гъурметдай Аллагъдивай чпин мурад ар талабун, руьгъдин динжвал таъминарун патал пирерал датлана инсанар къевезва, абур садакъаяр гузва, дуьаяр ийизва.

Пирерин къадардал гъалтайла, алмир гъисабзавайвал, Ахцегъар ва санлай Самур дере девлетлу я: Шалбуздагъдин пирер, Сулейманан, Нур бубадин, Нехет бубадин, малла Мегъамед бубадин, Мурад бубадин, Ширин бубадин, шейх Гъажи Гъуьсейн эфендидин, шейх Шефидин, Гъазур дидедин, Абу-муслиман вах Муминатан, шейх

лин куьмекчи Назир Зульфукъаров (пирерал зиярат Табасаран район администрациядин гуьзчивилик квай), рагъметлу шейх Сиражудин эфендидин стха, географиядин муаллим Абдулкъафар Ибрафимов къиле аваз машинрин циргъ райондин центр Хучнидиз фена ва дагълух гуьзел Тебиатдин дередай дагъдин Халаг хуьруьз (къакъанвал гъуьлуьн дережадила 2200 м.),

Шуруллагъан, Гъажи Абдулкъадиран, Гъажи Кишмиш бубадин, Мирза Алидин, Шерифали бубадин, Вагъуф бубадин, Булут бубадин, Миминан, Бренбеган ... (чеб Аллагъдин рагъметдик кваз хъуй) пирер. Амма къенин ихтилат и мукъва чна зиярат авур Табасаран райондин бязи пирерикай ва Дербентдин машгъур «Къырхлярик» я.

Къиле Дербент шегъердин имам, устаз Исамудин эфенди, адан стха, диндин «Бабуль Абваб» центрола шейх Абдулла эфенди-

шейх Наврузбег Алибегован сурпирел хкаж хъана.

- Мегъамед пайгъамбардин тухумдикай тир тарикъатдин шейх Гъажи Наврузбег, гъакъикъатдани, вичин девирда Къиблепатан Дагъустанда мусурман диндиз къуват гайи бажарагълу кас хъана. Адахъ чан аламаз гъаф мажузатар авай ва бязибур вич рагъметдиз фейила къулухъни малум я. Месела, невейриз адан сурал кутугай гъумбет эцигиз кланз са шумудра къвалахдив гагълумна, амма гъар сеферда эцигъай шлар пакал йикъ-

дин тварунихъ галай Исламдин университетдин ректор Саидов Ариф эфенди, къази Шагъабудин гъажи Керимов аваз 7-мартдин пакамахъ дингълирин чхеи десте (абурун жергеда Къиблепатан Дагъустандин районринни хуьрерин имамар, Азербайжан, Ингуш, Чечен республикайрай мугъманар, СМИ-дин векилар ва теклифнавай маса ксар авай. Ахцегъ райондай мярекатда къиле райондин имамар Советдин председатель Абдулашим Гъажи Абдулгъашумов аваз 20 касди иштиракна) Табасаран райондин сергъятдал къватI хъана. Ахпа диндин месэлайрин рекъай Табасаран муниципалитетдин къи-

ан экуьнахъ чеб-чпелай чкъанваз жедай. Са йифиз къвалахдин къил къунвайдаз ахварай аквада хъи, Наврузбег бубади атана, адаз наразивилелди «Зун инжиклу ийимир, азаддиз ибадат ийиз гиче тун!» лугъуда. Гъанлай къулухъ адан суррук мад садани къя хъувунач, - лагъана шейхдин мюрид Шагъабудин эфенди къазиди.

Чна къил члугур къвед лагъай зиярат Гурик (800 м.) хуьруьнгъли, Накшибанди тарикъатдин шейх, рагъметлу Зияудин Юсуф Гъажидин (1860-1932) сур хъана. Рагъметлудан хтул, хуьруьн мисклиндин имам Исамудин муаллимди вичин халу Зияудин Юсуф

Гъажидин уьмуьрдин баркаллу рекъикай зияратчийриз итижлу ихтилат авуна. Чкадин жемьтдихъ галаз суьгъбетра шейх рикел хкайдалай къулухъ зияратчийр Хурик хуьруьз эхвична, рагъметлу шейх, устаз Сиражудин эфендидин сурал дуьа ва зикр авуна.

- Чи рагъметлу шейх, устаз Сиражудин эфенди чин тийидай кас Къиблепатан Дагъустанда саки авач, - къейдна адан ирс давамарзавай Исамудин эфенди Саидова. - Ада чи хуьрера Ислам диндин табигъат тухуз башламишай вахтундани гила гекъигайла, чилинни цавун арада къван тафават ава. Аллагъдиз шукур хъуй, къе чи вири хуьрера мисклин, медресе, азан ава, мавлидар къурмишзава. Жегъилри, ички-пипрусдикайни члур крафикай хкечIна, бубайрилай атанвай адетдин Ислам диндихъ чин элкъуьрнава. Эхъ, им тарикъатдин шейх Сиражудин эфендидин ва адан муьруьдрин

дестедин зегъметдин нетижа я. Гъавилий алай девирда чаз жемьт дуьз рекъе твадай гъахтин алмар, устазар, шейхер, насигъатчи руьгъдин регъберар герек я.

Гъавурдик квачир бязибур пак, хъсан ксарин сурарал-пирерал зиярат авун, гуя абуроз икрам, ибадат ийизва лугъуз, инкарзава. Амма чир хъана къанда, чна абуроз ваь, гъелбетда, Аллагъ-тааладиз ибадатзава. Аллагъдиз мукъва, пара къани, дуьа къабулдай эвлийринни алмирин гъурметдай Аллагъдивай талабзава. Къе чи зияратчивилин сиягъатчивилин мурад-метлебни пирерал дуьа авуна хъиз, абур рикел хкун, абурун берекатдикай пай къачун, акъалтзавай несилдиз бубайрин пак адетралди эдеб-ахлакъдин тербия гун я, - алава хъувуна Исамудин эфендиди.

Нисинин капI ва гъуьнар Хучнидин цийи мисклинда авуна, зияратчийр Дербентдин сурара «Къырхляр» пирел атана, амай сурарикай ам къванцин шларалди къилди авунва. Ина гъеле VII асирдила пуд жергедаваз сурарин винел (абур къадар 40 я, туьрк члалай къырхляр) элкъвей ва яргъи къалубрин чхеи къванер-саркофагар ала. Кеферпатан Кавказда мусурманрин виридалайни къадим ва пак пирерикай сад тир анал датлана зияратчийр ала. Ширехъ гелкъевезвай къул-лугъчиди зияратчийриз ина чеб тухун лазим тир къайдайрикай ва пирен тарихдикай суьгъбетзава. Къейдин, ина саки 1500 йис вилик, тахминан 642-йисуз, Мегъамед пайгъамбар (с.а.с.) кечмиш хъайи 10 йисалай, Ислам дин гъаз атай адан муьруьдар, женгинин юлдашар кучуднава. Адет тирвал, абурун руьгъерихъ дуьаяр къелна ва садакъаяр пай авурдалай къулухъ (Аллагъди къабулрай!) югъ няни хъана ва пирерал чи сиягъатнин къилиз акъатна.

ВНЕСЕНО ПРЕДСТАВЛЕНИЕ

Т.ЭМИРАЛИЕВ,
заместитель прокурора
района, юрист 2 класса

Прокуратурой района проведена проверка по обращению жительницы с.Ахты о нарушении законодательства о порядке рассмотрения обращений граждан должностными лицами УСЗН в МР «Ахтынский район». Проверкой установлено, что 27.01.2020 г. в УСЗН в МР «Ахтынский район» поступило обращение о предоставлении статуса вдовы ветерана Великой Отечественной войны.

Изучение материалов проверки по обращению показало, что должностными лицами УСЗН в МР «Ахтынский район», вопреки требованиям ст. 10 Федерального закона от 02.05.2006 г. № 59-ФЗ «О порядке рассмотрения обращений граждан в Российской Федерации» (далее - Закон № 59-ФЗ) письменный ответ в установленный законом срок заявителю не дан.

Указанные нарушения законодательства о порядке рассмотрения обращений граждан свидетельствуют о ненадлежащем исполнении должностными лицами УСЗН в МР «Ахтынский район» своих обязанностей в данной сфере правоотношений, а также отсутствии должного внутриведомственного контроля со стороны руководства, в результате чего нарушено право заявителей, предусмотренное п. 3 ст. 5 Закона № 59-ФЗ на получение письменного ответа по существу поставленных в обращении вопросов.

По результатам проверки внесено представление от 10.03.2020 г. об устранении нарушений закона о порядке рассмотрения обращений граждан. По результатам рассмотрения представления приняты меры по устранению выявленных нарушений закона, а также к дисциплинарной ответственности привлечено должностное лицо.

По результатам проверки внесено представление от 10.03.2020 г. об устранении нарушений закона о порядке рассмотрения обращений граждан. По результатам рассмотрения представления приняты меры по устранению выявленных нарушений закона, а также к дисциплинарной ответственности привлечено должностное лицо.

ДЛЯ ЧЕГО НУЖНА ДОБРОВОЛЬНАЯ ДАКТИЛОСКОПИЧЕСКАЯ РЕГИСТРАЦИЯ?

Эльза ПАШАЕВА,
начальник миграционного
пункта Ахтынского района

Дактилоскопическая информация, полученная в результате проведения государственной дактилоскопической регистрации, может быть использована для:

- розыска пропавших без вести граждан;
- установления личности пострадавшего, по-

месту своего жительства, либо в электронном виде с использованием федеральной государственной информационной системы «Единый портал государственных и муниципальных услуг (функций)» (www.gosuslugi.ru) на получение государственной услуги могут граждане Российской Федерации, родители (усыновители) или опекуны, попечители граждан Российской Федерации, признанных в установленном законодательством РФ порядке недееспособными или ограниченными судом в дееспособности, малолетних и несовершеннолетних. Государственная услуга оказывается без взимания государственной пошлины или иной платы.

По результатам проведения государственной добровольной дактилоскопической регистрации гражданам по их просьбе выдается справка о прохождении регистрации. При желании, по письменному заявлению гражданина, дактилоскопическая информация может быть уничтожена.

Для получения государственной услуги необходимо представить следующие документы:

- письменное заявление или обращение заявителя в форме электронного документа на предоставление государственной услуги;
- письменное заявление или обращение от законного представителя несовершеннолетнего или недееспособного гражданина в форме электронного документа на предоставление государственной услуги;

- паспорт гражданина Российской Федерации;

- свидетельство о рождении - для граждан Российской Федерации, не достигших 14-летнего возраста;

- документ, подтверждающий факт усыновления (удочерения) - при подаче заявления усыновителем (удочерителем);

- документ, подтверждающий факт установления опеки - при подаче опекуном заявления в отношении лица, находящегося под его опекой;

- документ, подтверждающий факт установления попечительства - при подаче попечителем заявления в отношении лица, находящегося под его попечительством.

терявшего память, найденного без документов, удостоверяющих личность;

- установления личности граждан Российской Федерации, не способных по состоянию здоровья или возрасту сообщить данные о своей личности;
- подтверждения личности гражданина Российской Федерации (например, утратившего свои документы, удостоверяющие личность, в результате пожара, наводнения и т.п.).

В настоящее время информация об отпечатках пальцев является единственным бесплатным средством безошибочного установления личности человека, ставшего жертвой преступного посяательства, несчастного случая, природной или техногенной катастрофы, либо утратившего память в силу своего возраста или в результате заболевания, пережитого стресса.

Подать письменное заявление в территориальный орган МВД России на районном уровне по

ЭКОЛОГИЯ

ХУБРУБН МАЙИШАТДИН МУЛКАР ЦАЯР КЪУНРИКАЙ ХУБН

М.НАРИМАНОВ

Республикадин муниципалитетрин территорияра къурай векейриз цай язавай бур жавабдарвиллиз чугвада. Идан гьакьиндай РД-дин Минприродадин гьайванрин алемдин ва ООПТ-дин объекттар хуьнин Управленидин начальникин заместитель Денис Плакса хабар гана. Тебиятдиз ва экологиядиз ганвай зияндилай аслу яз набататриз цай ягъунай

тахсирлур РД-дин административный нарушенирин Кодексдин талук тир статьярай административный жавабдарвиллиз чугвада ва абур талук тир жермеяр ийида.

РД-дин Минприродадин пресс-къллугъди кьейд авурвал, тамун пожаррин саки пудай са пай къурай векейриз цай ягъуникди ва хатасузвили кьайдайрал амал тавуникди арадал кьезва. Региондин Минприродади гьакьни

рикел хкайвал, чилерин аренда-торри ва ам хсусиятда авайбуру чил ишлемишунин кьайдайрал амална ва ам эчелрин веки кьун тавун патал талук тир серенжмар кьабулна кьанда. Идалайни гьейри, абур чпин хуьруьн майишатдин мулкар цаяр кьунрикай ва гьакьни цай ягъунрикай хуьнин рекьяй вахтунда серенжмар кьабулуниз мажбур я.

ЖЕМЯТДИН САДВАЛ МЯГЪКЕМАРУНИЗ

КЪУЛЛУГЪЗАВАЙ СУВАР

Гьемдулагъ БАБАЕВ,
РД-дин культурадин
лайнхлу работник,
зегьметдин ветеран

Яран сувар кьадим заманирилай чаз атанвай гуьзел, назик, мегърибан, метлебу мярекат я. Гьик лагайтла, ада хьуйтун аязрикой хкатнавай тебиятдал чан хтун, инсанрин уьмуьр ашкьилу зегьметдалди цийи-цици авунин мураддалди абур кьенивиллин краа гьалиб хьун лишанламишзава ва чун гатфарин чуьлдин кьвалахрал тупламишзава. Эхь, лап куьгьне, чи чехи бубайри гьеле гуьнар израм ийиз хьайи авам девирда арадал атай и сувар алай вахтунда, гьелбетда, диндих галаз алакьалу туш. Югьни-ийф сад жезвай макьамда гатфарин чуьлдин кьвалахар башламишун, михьвал хуьн, инсанрин арада гьурмет-меслят артухарун, бубайрин кьадим адетар давамарун фикрдаваз кьейдзавай сувар я ам.

Къуй гатфарин и шад суварихь галаз санал чи жемьатдин сагьламвал, руьгьдин лигимвал мягькем хуьрай! Чи кьвалера, хуьрера, районда ва санлай уьлкведани виридуьньяда исягьвал хуьрай! Чи багьларини никлери цуьк акьудрай! Акьалтзавай несилриз гатфарин зегьметдин кьадир чир хьун, абур дуланажагьдин шартлар хьсанарунин карда иштирак авун еке эгьмие авай кар я. Рехь-хвал, куьче-гьаят, бустан-ник кьайдада тун, михьвилер авун ва гьакь суботникра иштиракна кьаналар, гьакь маса чкаяр кьайдадиз хкун чи виридан буржи, еке сувабдин кьвалахна я.

Са сеферда ихтилатар кьатайла, за чи хуьруьн агьсакьал Айдуьнег бубадивай кимел: «Айдуьнег буба, чи играми игит кьагьриман Шарвилди Яран суварик иштирак авурди ятла?» - лагьана хабар кьуна.

«Вун гзаф сагьрай, чан хва!» - лагьана Айдуьнег бубади. - Зи рагьметлу чехи буба Дашдемира, гьар йисуз Яран сувар мукьва жедай вахтара чи гьурметлу пагьливан Шарвилди рикел хкайдай. Шарвилди Яран сувар гьикь кьаршиламишзавайтла зани гьадавай хабар кьурди я. Чехи бубадин мецелай заз ван хкайвал, за ваз куьрелди сьугьбетда. Ихьтин адетрикой лугьун тавуна жедач. Хуьруьн жемьатди гьар йисуз чпин патай Яран суварин юкьуз кьасабдай яру яц гьазурзавай. Яц вичихь виликамаз хьсандиз гелкьвена хвенвайди герек тир.

Яран суварин вилик квай йифиз кьасабдин яру яц хуьрелай пуд сеферда элкьурдай. Яцран як вири хуьруьн хизариз пайдай адет авай. Яц кьасаб авунин метлебни жемьатдин техилар, мал-кьара саламат хьун тир.

Шарвилди пагьливанди вичин патайни жемьатдиз кьасабдай суварин яру яц гьазурай вахтарни жезвай, чан хва. Гьик лагайтла, вири жемьатди вичиз гьурметзавай-вилляй, Шарвилдин халкьдин хатур кьачузвай. Аплагь-Таллади пай ганвай мергьяматлу кас тир чи пагьливан Шарвилди. Яран йикьара ада вичин кьвалин вилик квай майдандал чехи тумар квай пуд кьажгьандал звал акьулдна, сада гитл, муькуьда тлач, пуд лагьайда гьере кьурду тум квай члахар аш гьазурдай. - Суфра булди хкайила, алуькьзавай гатфар ва гадни муьлагьди, дарвал галачирди хьун лизам я, - кьейддай гьурметлу пагьливанди. Яран суварин гьурметдай хуьруьн жемьат майдандал кьватл хьана, иштгьдалди даду хуьрекар недай. Шад, гурлу куьлер, манияр галай межлис вич вичелай тешил жедай.

Гьурметлу юлдашар! Квез алуькьнавай Яран сувар риклин сидкьидай мубаракрай! Вири стхайриз, вахариз, балайриз чандин сагьвал, риклин шадвал, зегьметдани агалкьунар хуьрай! Амин!

Яран сувар, Яран сувар!
Ша, илиф вун, гуьзел гатфар,
Исягь хуьн чаз чилер-цавар,
Берекатар бул жедайвал.
Бул емишар битмиш ийиз

багьлара,
Яйлахарни уяхариз дагьлара!

Припев: (хор)
Бул берекат, бегьер гвай,
Шад риклерин сегьер гвай,
Муьгуьббатдин эквер гвай,
Муьлагь гатфар кьанда чаз.

Чи Ахцегьрин Самур дере!
Авадан хуьн вири уьлкве,
Шадвал-гьевес ргаз рикле,
Чаз суьруьр бул жедайвал.
Кьилдин ван рахаз ширин

рагара,
Ишигьлу рагь хуьрез даим
цавара!

Припев: (хор)
Яран сувар, Яран сувар!
Ша, илиф вун хуьрез гатфар,
Мукьвал-мукьвал агуй

марфар,
Чаз бегьер-гад, зул жедайвал.
Дуствал, шадвал кьанда
риклин гьунарар,
Тебрик ийиз чи Ахцегь
суварар!

Припев: (хор)

ЧИР ХУН ХЪСАН Я

□ **Рикли фад-фад** кьвалахиз (аритмия), нефес кьазвайла, водороддин перексидин 10 стлалдиз хуьрекин 2 тьуруна авай яд яна, фу недалди вилик йикьа пуд сеферда ишлемишда. Ахпа 3 юкьуз ял яна сагьарунин курс башламиш хьийида. Ихьтин курс риклин кьвалах кьайдадик акалдади кьиле тухуда.

□ **Адет яз**, яшар хьанвай инсанар жалгьайрин тлалди гьелекда. Агьадихь галай рецент жалгьайрин тлалди секинрай умудлу такьат я. Аптекадай маса гузвай нашатырний спирт ва скипидарный мазь (сад хьтин паяр) сад-садак какадарна, 5-6 стлал йод алава хьувуна, хьсандиз юзурда. Ахпа ам тлазвай жалгьайривай гуьцна, чими шарф алчукна, экуьналди тада. Сагьарунин вахт са гьафте я. Тлал секин хкайила, процедураяр акьвазарда. Герек атайтла, мад тикрар хьийида.

□ **Поджелудочный** железадин кьвалах кьайдадик хкатнавайла, 300 г пурнияр, 100 г зверобой сад-садак какадарна, хуьрекин са тьуруна авай кьаришмадал са истиканда авай ргазвай яд илична, экуьналди термосда тада. Ахпа ам куьзна са йикьан вахтунда са шумуд сеферда хьвада. Сагьарунин вахт кьве гьафте я.

□ **Кьил тлазвайла**, гьар экуьнах ичли рикелай са истиканда авай некледин цвевь хьун, гьакьни нашатырний ва камфордин спиртрин кьаришмадай (сад хьтин паяр) нефес чугун меслят кьалурзава.

□ **Мадни**, вечер са кака истикандиз хана, ргазвай нек илична, хуькуьрна, тадиз хьвада.

□ **Хамуник шуйтрук** лекеяр квайла, касторкади куьмекда. Йикьа 3-4 сеферда лекейривай касторкадин ягьлу гуьцна, сифте абур экуь жедда, са кьадар вахтунлай лекеяр михьиз кьвахьда.

□ **Хуквада хер** авайла, члухлумпар як регьведай машиндай авадарна, вирт (1:1) хуькуьрна, чими чкада эцигда. Ахпа са вацран вахтунда фу недалди вилик йикьа пуд сеферда хуьрекин са тьуруна авайди ишлемишда.

□ **Вилер галатнавайла**, са гьапа авай пурнирлай 1,5 истиканда авай ргазвай яд илична тада, ахпа ам са тлимил вилик хкайила, 0,5 чайдин тьуруна авай вирт хуькуьрда. Экуьнах ва ньянихь и кьаришмадай жуна кьезжирна, 20-25 декьикада вилерлай эцигда.

ИНФОРМАЦИЯР

(Рекъмар агъзур манатралди къалурнава)

2019-йисан 30-декабрдиз «сельсовет Хрюгский» СП-дин депутатрин Собраниедин 12-заседание къиле фена. Анал агъадихъ галай месэлайриз килигна.

1. 2020-йис патал «сельсовет Хрюгский» СП-дин бюджетдин гъакъиндай.

2. 2019-йисан бюджет тамамарунин гъакъиндай гъахъ-гъисаб.

Заседанидал 2020-йис патал «сельсовет Хрюгский» СП-дин бюджет къабулна.

Бюджетдик кутунвай доходар:

чилин налог – 297,0

физический ксарин эменнидал вегъизвай налог – 216,6

физический ксарин доходрал вегъизвай налог – 47,8

сад тир хуьруьн майишатдин налог – 12,5

налогрин бур тушир доходар – 139,5

Налогар вири саналди – 713,4

дотация – 3482,0

субвенция (ВУС) – 248,0

Доходар вири саналди – 4443,4

Харжияр:

чкадин самоуправлениедин органар – 2432,4

культура – 1071,6

аваданламишун – 621,3

физкультура ва спорт – 70,0

субвенция (ВУС) – 248,0

Харжияр вири саналди – 4443,4

Заседанидал 2019-йис патал бюджет тамамарунин гъакъиндай гъахъ-гъисабдиз яб гана ва ам тесгикарна.

Бюджетдик кутур доходар:

чилин налог – 382,3; атана – 357,7; тамарнач – 24,6

идарайрилай чилин налог – 0; атана – 23,0; тамарнач – 23,0

физический ксарин эменнидал вегъизвай налог – 276,8; атана – 272,5; тамарнач – 4,3

физический ксарин доходрал вегъизвай налог (227-статья) – 42,9; атана – 66,4; тамарнач – 23,5

физический ксарин доходрал вегъизвай

налог (228-статья) – 0; атана – 117,6; тамарнач – 117,6

сад тир хуьруьн майишатдин налог – 7,2; атана – 0,3; тамарнач – 6,9

райондин бюджетдай гузвай дотация – 4964,8; атана – 4964,8

субвенция – 233,0; атана – 233,0

Доходар вири саналди – 5907; атана – 6053,1; тамарнач – 146,1

Харжияр:

чкадин самоуправлениедин органар – 2507,3; тамарнач – 2507,3; йисан къене тукъуьр хуьвун – 2507,3

культура – 1009,7; тамарнач – 1009,7; йисан къене тукъуьр хуьвун – 1009,7

аваданламишун – 2251,3; тамарнач – 2185,2; йисан къене тукъуьр хуьвун – 2185,2

физкультура ва спорт – 68,5; тамарнач – 68,5; йисан къене тукъуьр хуьвун – 68,5

субвенция (ВУС) – 233,0; тамарнач – 233,0; йисан къене тукъуьр хуьвун – 233,0

Харжияр вири саналди – 6069,8; тамарнач – 6003,7; йисан къене тукъуьр хуьвун – 6003,7

«Сельсовет Хрюгский» СП-дин депутатрин Собраниедин председатель З.СУЛЕЙМАНОВ

2019-йисан 31-декабрдиз «Ухулрин хуьр» СП-дин агъалийрин сход къиле фена. Анал агъадихъ галай месэлайриз килигна:

1. 2020-йис патал «Ухулрин хуьр» СП-дин бюджетдин гъакъиндай.

2. 2019-йисан бюджет тамамарунин гъакъиндай гъахъ-гъисаб.

Сходдал 2020-йис патал «Ухулрин хуьр» СП-дин бюджет къабулна.

2020-йисан бюджетдин доходар – 626,8

Гъа жергедай яз:

сад тир хуьруьн майишатдин налог – 0

чилин налог – 9,7

физический ксарин эменнидал вегъизвай налог – 3,6

физический ксарин доходрал вегъизвай налог – 1,0

дотация – 500,5

ВУС – 92,0

Харжияр:

2020-йисан бюджетдин харжияр – 626,8

121 – 400,8 (мажиб)

129 – 121,0 (мажибдин начисление)

244 – 12,9 (маса къуллугъар)

ВУС – 92,0

121 – 70,7 (мажиб)

129 – 21,3 (мажибдин начисление)

Сходдал 2019-йис патал бюджет тамамарунин гъакъиндай гъахъ-гъисабдиз яб гана ва ам тесгикарна.

Бюджетдик кутур доходар – 619,8; тамарнач – 616,5; тамарнач – 3,3

Гъа жергедай яз:

сад тир хуьруьн майишатдин налог – 0,2; тамарнач – 0,3

чилин налог – 20,9; тамарнач – 20,9

физический ксарин эменнидал вегъизвай налог – 4,6; тамарнач – 4,6

физический ксарин доходрал вегъизвай налог – 0,9; тамарнач – 1,5; тамарнач – 0,2

дотация – 506,6; тамарнач – 503,9; тамарнач – 2,7

2018-йисан дотациядин бурж – 0,6; тамарнач – 0,6

ВУС – 86,0; тамарнач – 86,0

Харжияр вири саналди – 619,9

мажиб – 405,1

мажибдин начисление – 115,7

маса къуллугъар – 13,1

ВУС (вири саналди) – 86,0

мажиб – 66,1

мажибдин начисление – 19,9

«Ухулрин хуьр» СП-дин агъалийрин сходдин председатель Н.ГЪАЖИЕВ

КЪЕ ЖЕДАЙ КАР ПАКАДАЛ ВЕГЪЕМИР

«Шерифали бубадин насигъатар» ктабдай

Хайи хуьре хъсан къазанмиш-къвалах авач лагъана, хизанни яшлу диде-бубадал туна, са жегъил итим яргъал гурбатдиз акъатна. Югъ-йиф талгъана, яргъал йисаралди къвалахиз, еке пул-девет къазанмишна касди. Мурад-къаст, хайи ватандиз хтана, багърияр агъваллу, бахтлу авун тир. Къвалгъ хуьвун вицин вири гвай-гъачирин, яргъал рекъиз эхъсечиз къайгъуйрик къай гъа и арада, садази вицин эхир нефес мус ятла чидач къван, къведа адан чан къачуз Азраил. Вицин гъал ахъ-айна хъиз, пара аман-минетда дагъвиди багъри хизандив ахъкъалди са 10-15 югъ муьгълет хугун патал. Рази тежез акурла, пелелай гъекъ шуткунна цуд йисуз къазанмишиз къвалгнавай вири пул теклифда, чалаал къведач. Эхирни гъа къиметдихъ вад декъика къванни це лугъуда.

– Вучда къван вуна и гъевчи вахтуникай? – тажувилелди жузада Азраилди.

«Дуьньяда виридалайни багъади вахт я, ам гъагъ бушдаказ акъудмир, хуьх. Вахт куьтыгъ хъайила, мад са куьниви ахъкъадач» – гъа-фигъалалвиллин чар-веси къван хъена тада велдриз, – вилерал накъвар алаз жаваб гуда ада, къисметдиз муьгъуьгъ хъана.

Чна телевизордин велик дивандал ацукъна, гъайиф хъи, менфятлу вахт гъагъ рекъиз, шайтандиз рекъиз гъахъдай гел ачухзава. Пара гунугарни ана акъван ахлакъсуз, тербиясуз бур я хъи, тамашиз регъуь жада. Чи вири уьмуьр вахтуникай ибарат хъуниз килигна, ам жезмай къван къайгъударвилелди хвена ва гъар са легъзе, къизил хъиз, ишлемешна къани чкадал чна ягъалмишвалзава. Виликамаз таъкимарзава: алатай вахтунин ва крарин гъайиф члугъамир, ам элкъуьриз тежедай накъан югъ-тарих я. Пакадин йикъан къисметни гъихътинди жедатла чидач. Къе жадай карни пакадал вегъемир. Къенин йикъан, алай вахтунин къайгъуь члугуь.

ВИРИБУРУЗ ТАМАРЗЛУ ЮГЪ

Керам ИБРАГЪИМОВ,
Хуьруьгрин хуьр

Маса халкъарихъ хъиз, лезгийрихъни гъар йисуз шадвилелди къейдзавай суварар ава. Яран суварин абурун жергедай я. Бязи дингъилири ам мусурманрин сувар туш лугъуьзватлани, жуьв 80 йисан яшда авай кас яз аз ам гъафуроз хуш тирди чидач. Инсанар а югъ мус алуькдагъла лугъуз, сабурузда-каз гуьзлемишиз жада. И югъ шадвилер, ялавар галачиз фикирдиз гъиз жедани бес?! Ада хуьлуьн зулуматдин йикъар алатна, гатфар алуькун лишанламишзава.

Вич лезгийрин арада хъайи, чи халкъдихъ галаз алакъа авай урус писатель Алексей Иванович Ларионов са шумуд сеферда Яран суварар вицин вилералди акур кас я. Ада 2018-йисуз «Лезгистан» твар алай брошюра акъудна, ана хъсан мана авай ширирар чапнава. Абурукай сад ада Яран сувариз бахшнава. Лезгийрилай гъейри, Яран суварин югъ вири Дагъустанда, Азербайжанда ва бязи маса уьлквейра, чкайрани еке шадвилералди къейдзава. Къуй гъар са лезгидин къвале

ЧИ КЪАДИМ АДЕТАР

Сугъбет къхейди –
Ражаудин СУЛЕЙМАНОВ

Яран сувар чи халкъдин шад ва гурлу мрекатрикай сад я. Инсанри сад я сувар гъар йисуз 21-маргдиз къейдзава. Къадим и серенжемдикай сугъбет авун патал чун муькъара ахъгъеви, зегъметдин ветеран Туькъезбан Алирзаевадин пагав фена. Чна адавай Яран суварикай вицин фикирар лугъун тлалабна.

– Зи рекъиз хуш са шумуд сувар ава, абурукай сад Яран сувар я, – къейдна ада. – И сувар тухузвай вахтунда йикъан ва йифен яргивал сад жезва. Яран сифте пул югъ гъихътинбуру хъайитла, вири йисни гъахътинди жада лугъудай адет ава. Суварин юкъуз марф къун хъсан гъисабзавач. Зун гъевчи вахтара Яран сувариз чна виликамаз гъазурвилер акъа-

дай. Церцер къватиз, къвал ва гъаят михъиз дидедиз куьмекиз жада.

Суварик тямлу хуьрекар гъазурна 7 къвализ пайна къанзавай. Агъваллу хизанри гитл гъазурдай. Къвалин крар акъалтлайла, чи хизан мугъманвиллиз къуншидин къвализ фидай. Нянхъ аялри автомашин авай инсанривай герек амачир чархар тлалабна куьнедал кудай. Адет тирвал, чна цалай хкадарни йидай. Хкадарзай вахтунда «Зун агъуьх, зи гунагъар винихъ», «Рагъ хъиз экуь хуьй, цай хъиз чими хуьй» лугъудай. Суварин пакамахъ жегъил рушари ва сусари фад къарагъна ихътин гафар лугъуз къвалер ва гъаятар кулуналди шткадай «Къвале авай шар-пепе гъуьлуьз фирай, гъуьле авай мал-хазина къвализ агъудай».

Суварар муьбаракиз, чантар гъаз къвалихъ аялар къведай ва абуруз ин-

санри ширилухар гудай. Ара-ара къунши районрай чи хуьруьз – Яран суварик пагъливанарни къведай. Абуру жематдиз чпин алакъунар къалурдай. Яцлу цилинилай физвай пагъливан вили ягъ тавун патал адан къвалав куьгъне парталар алай къабачи жада. Зарафатчи тир ада инсанрин дикъет вичел желбдай.

Зун Яран сувар диндихъ галаз алакъулу ийизвай инсанрикай туш. Яран суварин чаз гатфарин чуьлдин къвалахар башламишдай вахтуникайни хабар гузва. Гила адетар дегин хъанва. Исъятда инсанри куьнедал машинрин куьгъне чархариз цай яна къвалериз хъфизва, виликан вахтарин машгуьлатар амач. Вири дуьньядиз машгуьр хъанвай «Коронавирус» твар алай инфекция себеб яз цинин Яран суварни акъазарна. Гъайиф!

ВИЛИКДАЙ ИТИЖЛУ ТИР

шадвал, берекагъ, гъурмет хъурай! Къез алуькзавай Яран сувар муьбаракрай!

Агъадихъ А.Ларионован шиир урус чалаал

куь фикирдиз гъизва.

У народов Кавказа красивый обычай ведется, Отмечать праздник мира, весны и любви.

У лезгин этот праздник Яран суваром зовется, Ты попробуй прекрасней его назови.

В нем слились и мечты, и надежды, и радость. Души предков в том празднике вечно живут. Нас они охраняют от бед и несчастий, Всех живущих к терпению, согласию зовут.

Хоть и вижу впервые я действо такое, И обычаев всех я не знаю совсем, Я желаю вам, братья, любви и покоя, Вам и детям, и внукам, и правнукам – всем!

Пусть не будет печали на нашей планете, Крепнут пусть «ЛЕЗГИЯР» и идут

лишь вперед! Пусть счастливыми будут все люди на свете, Вместе с ними – ваш добрый лезгинский народ!

МАЛДАРВАЛ

АЛАХЪУНРИ ХЪСАН

НЕТИЖАЯР ГУДА

ЧИ КОРР.

Малдарвилел инсанар къадим заманайри-лай инихъ машгуьл жезва. Ам хуьруьн майишатдин важиблу хел я. Ада чаз як, нек, чтем, къаймах, ниси ва икI мад гузва. Малдарвиллин хиле къвалахун эсиллагъ регъят туш. Алай вахтунда инсанри хеб - мал хуьнизни са акъван майилвалзамач. Вирибуруз регъят ва михъи пешеяр къанзава. Амма гъич са куьнизни килиг тавуна, малдарвилел машгуьл жезвай инсанарни авачиз туш. Райондин хуьруьн майишатдин управленидин начальник Арген Гъажиевахъни вицин малдарвиллин майишат ава. Муькъвара чун адахъ галаз гуьруьмиш хъана. Чи арада хъайи сугъбет агъадихъ куь фикирдиз теклифзава.

– Арген Гъажиевич, куь майишат гъикI арадал атана?

– Зи малдарвиллин майишат за хуси чалишмишвилералди тешкилна.

– Маларилай гъейри квехъ маса гъайванар авани, абурун сан гъикъван я?

– Ваь, зи майишатда анжах малар ава, чна 50 кал ва данаяр хуьзва. Абуруз алафар алакъдайвал чкадал гъазурзава ва, гъелбетда, масани къачузва. Йикъа чна гъар са каликай 7-10 литр нек апазва, адан чехи пай данайриз гузва.

– Квехъ куьмекчияр авани?

– Хейлин гъайванрихъ гелкъуьн регъят месэла туш. Чаз 6-7 касди къвалахда гъар жуьре куьмекар гузва.

– Куь майишатди гъи жуьредин продукция гъасилзава?

– Чахъ нек, ниси, къаймах, мукаш, чтем ва икI мад гъамиша авайди я. Абуру чна жематдиз маса гузва.

– Исъятда бязи жегъилар хуьрерай экъечина шегъерриз физва, абуруз къвевай вуч лугъуз жада?

– Гъар са инсандиз, иллаки жегъилриз, чпин гъевчи ватан къан хъун чарасуз я. Къвалахдай ашкъи авай ксар хуьрера садрани бейкар яз амуькдаиди туш. Хуьруьн майишатдин хиле гъакъисагъвилелди къвалахайла, хъсан

БЕЙКАРБУРУН КЪАДАР ТИМИЛ ЖЕЗВА

2020-йисан 2 вацра регионда бейкарбурун къадарди саки 20 агъзур кас тешкилна. Дагестан-статдин делилралди, и нетижа 15 процентдин агъуз аватна. И вахтунда статистикадин органда къейд авурвал, республикада чпихъ къвалахдин тежриба авай-бурун арада бейкарвиллин асул себебар зегъметдин икьрардин вахт куьтыгъ хуьнихъ галаз алакъулу яз къуллугъчияр жуван гуьгуьлдиди къвалахдилай элячлун, гъагъини тешкилатар тергунихъ ва я штатар Тимиларунихъ галаз алакъулу гъалар я.

Щийи дуьнья

(Новый мир)

Учредитель:

Администрация

Ахтынского района

Республики Дагестан

Главный редактор

Д.Ш.ШЕРИФАЛИЕВ

Газета перерегистрирована Управлением федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по РД 22 января 2019 г. Регистрационный номер ПИ № ТУ 05-00401.

Позиция редакции может не совпадать с точкой зрения авторов, которые несут ответственность за достоверность и объективность предоставленных для публикации материалов. Рукописи не рецензируются и не возвращаются. При перепечатке ссылка на «Новый мир» обязательна.

Адрес редакции и издателя:
368730, РД, Ахтынский район, с. Ахты, ул.Герейханова, д.33.

Телефон главного редактора

8(988)-654-59-49

Электронная почта газеты:

newworld1928@mail.ru

ИНДЕКС 63312

Газета «Новый мир» сверстана и отпечатана в ООО «Типография-М» по адресу: г.Дербент, ул.С.Курбанова, 25. Электронная версия газеты на сайте www.akhty.ru

По вопросам качества печати обращаться в типографию ООО «Типография-М»

Время подписания в печать по графику 14.00. Подписано в печать 14:00

Газета выходит 52 раза в год.

Тираж 1450 экз.

Заказ №